

20.2.1998

Ala-Ponku / Lokka

Päärakennus

Pintakäsittelyiden kunnostus

Tupa

Tuvan uunin pintakäsittely

Irtoavat kalkkauskerrokset poistetaan varovasti kaapimalla - harjaamalla, kuitenkin rikkomatta alla olevaa savilaastirappauskerrosta. Terävät, irronneiden kalkkauskerrosten muodostamat kantit hiotaan pienemmiksi. Kaikki jäljelle jäävät kolot täytetään märkäsammutetusta kalkkitahnasta (tai rakennushienokalkista, johon on lisätty n. 10 % valkosementtiä) ja mahdollisimman hienosta hiekasta (filleristä) tehdyllä laastilla. Kostutetulle pohjalle levitetty laastipinta muotoillaan ympäristöään vastaavaksi kostealla sienellä ennen kuivumista.

Uunin pinta sivellään valkoiseksi hautakalkkitahnasta tehdyllä kalkkimaalilla kolmeen kertaan. Kalkkitahnann pitoisuuden tulee olla maalissa n. 40%.

Uunin iso **eduspelti** lyödään lankkujen saumojen kohdalla alaspäin esim. kulmaraudan kantin avulla ja lisänaulausrivit tehdään lähelle lankkujen saumaa. Peltipinta karhennetaan teräsvillan avulla ennen maalausta lattiamaalilla.

Kattopanelointi voidaan haluttaessa pyyhkiä laimealla (n. 3-5%) ammoniakkiuoksella.

Seinäpinnat ovat olleet hirrellä ja tummuneet vuosikymmenten saatossa. (Tuvan peräseinä ja päätyseinä ikkunoiden väli mukaanlukien on ollut paperoitu kuviollisella "vahapaperilla". Korkeussuunnassa paperi on alkanut ikkunapenkin tasosta ylöspäin ja ulottunut ikkunan valoaukon yläreunan korkeuteen. Paperointi ajoittuu todennäköisesti 1940 -50 luvulle.)

Tuvasta ulos johtava ovi käsitellään molemmin puolin samoin kuin peräkamarin ovi / **ohje koko talo**

Peräkamari

Kattopanelointi on maalattu vaaleaksi todennäköisesti silloin kun seiniin on kiinnitetty pahvitus. Helmiponttikatto lienee alunperin ollut käsittelemätön tai vain vernissalla suojattu. Kattopinnan maalaus käsittely on hyväkuntoinen ja voitaisiin kunnostaa vain pesemällä pinta neutraalista pesuaineesta tehdyllä vaahdolla. Veden ja laimean astianpesuaineen seos vaadotetaan. Vaahdon ja pesusienien avulla kattopinta "pestään" tasaisesti. Pesu tapahtuu aina muutaman laudan leveydeltä yhtä mittaa päästä päähän. Välittömästi pesun jälkeen pinta kuivataan puhtaalla kankaalla pyyhkien. Maalauksessa olevat virheet paikataan tarvittaessa pientä kärkisivellintä apuna käyttäen. Maaliksi pieniin paikkauksiin sopii esim. työmaalla säilytetty sinkkivalkoispohjamaali.

Peltikuorisen uunin pinta puhdistetaan maalaripesulla ja irtonaiset maalit poistetaan teräsharjauksella sekä kaapimalla. Uuni maalataan puolikiiltävällä alkydimaalilla kahteen kertaan, sävy **Monicolor Nova F100**.

Uunin luukku käsitellään teräsharjauksen jälkeen kuumuutta kestäväällä **Horna-maalilla**. Heti maalin levityksen jälkeen pintaa pyyhkitään rätillä tai trasselilla. Pyyhkimisen tarkoituksena on ohentaa maalikerrosta, jotta luukku ei näyttäisi juuri maalatun kirkkaalta.

Palomuurin pinnasta poistetaan kaikki irtoava vanha maali ja kolot paikataan samalla materiaalilla kuin tuvan uunissa. Pohjan puhdistuksen ja korjauksen jälkeen pinta pohjustetaan esim. Jehulla ja pinta maalataan ohuesti kahteen kertaan **Uulan öljymaalilla sävy no. 630b (30%)**.

Lattian korjaus ja maalaus tehdään samalla tavalla kuin tuvassa / *ohje koko talo*

Peräkamarin seinäpinnat ovat olleet todennäköisesti kahteen kertaan pahvitetut naulausjäljistä päätellen. Maalattuun kattopintaan sopii myös ajatus seinien uudelleenpahvituksesta. Seinien pinkopahvitus tehdään Museoviraston pinkopahvikorjaukskortin ohjeita soveltaen. (Huoneen nurkissa ja aukkojen ympärillä tarvitaan mahdollisesti nupinaulausta helpottavat vanerikaistaleet.) Pinkopahvityön jälkeen pahvi pohjustetaan Otephojalla tai Jehulla ohuesti.

Seinän alaosa maalataan uunin kylkimuurausten korkeuteen asti **Uulan restaurointiöljymaalilla sävyyn no. 630b (30%)**.

Seinän yläosa maalataan **Uulan liimamaalilla valkoiseksi**.

Seinävärien rajassa on muistikuvien perusteella ollut jonkinlainen n. 10 cm leveä koristekuvio. Jos koristetta ei pystytä saamaan selville tarkemmin voidaan värirajauksen kohtaan maalata karkisivellintä ja linjaaria käyttäen n. 1cm levyinen rajausviiva, sävy Uula no 110a.

Peräkamariin johtavan oven, karmien ja vuorilistojen pinnat hiotaan kauttaaltaan hienolla hiomapaperilla himmeiksi. Pohjustus ohennetulla Jehulla tai sinkkivalkoisepohjamaalilla ja pintamaalaus Uulan restaurointiöljymaalilla tarvittaessa kahteen kertaan. Oven kehän väri **Uula no. 404c ja peilien väri no 850e**. Peilipinnan värin rajaus tehdään samaan kohtaan missä se on nyt. Vuorilaudat ja karmiosuudet maalataan sävyyn 850e.

Sivukamarin hirsivarausten riveet lyödään sisään ja tarvittaessa pintaa sidotaan liima-liisteriseoksella (tavallinen tapettiliisteri, johon lisätään n. 10% PVA liimaa. Seinistä poistetaan pahvituksen jäänteet.

Hirsien veistokohdat korjataan ohjeen mukaan / *koko talo*.

Tupaan johtavaa ovilevyä ja vuorilistoja ei maalata uudestaan. suoritetaan vain pesu neutraalilla pesuaineella.

Sivukamarista **kuistille johtavaa ovilevyä ei maalata uudestaan**, mutta sen vuorilaudat käsitellään hionnan jälkeen ohuesti lattiamaalilla sävy **Monicolor Nova Y135**.

Lattian maalipinta pestää ja käsitellään vain **kertaalleen ohuesti** maalilla / *ohje koko talo*.

Kuistin maalaamattomat puupinnat puhdistetaan. Kuistin puolelta ovia ei maalata uudestaan. Keltaokralla käsitellyt seinäpinnan osat maalataan ulkopuolella käytettävällä **keltamullalla Uula no 20**, jota vaalennetaan valkoisella nurkkamaalilla no 10. Keltaiseen lisätään 10% valkoista keittomaalia.

Lattiapinta maalataan kuten sivukamarissa.

Porstuan keltaokralla käsitellyt seinäpinnan osat maalataan kuten kuistilla. Lattia samoin. Sivuseinän vaalea osuus käsitellään ulkoseinissä käytettävällä valkoisella keittomaalilla ohuesti.

Koko talossa

Vanhoissa, tummissa hirsissä olevat vaaleat veistojälkikohdat silotellaan vuolemalla ja hiomalla sekä tarvittaessa sovittamalla puupaikkoja pahimpiin repeämäkohtiin.

Lattialankutuksessa, vuorilistotuksessa, ovissa tai kattopaneloinnissa olevat suuremmat vauriokohdat ja kolot paikataan puupaikoilla ja vain vähäisemmät kolot paikataan kittauksella.

Seinähirsissä olevat vaaleammat veistojäljet tummennetaan käyttämällä vesivärinapeista saatavaa väriä tai kuivista värijauheista veteen sekoitettua väriä. Tummennus tulee tehdä laimealla väriseoksella useampaan kertaan sivellen ja antaen välillä kohteen kuivaa. Paikkakohta näkyy oikean värisenä vasta ollessaan kuiva. Paikkaväriytyksen onnistuttua voidaan kuivaa pintaa hangata kankaanpalalla, jotta kiilto saadaan lähemmäs vanhaa pintaa.

Lattialankut pestään vahvalla pesusoodaluioksella ja huuhdotaan hyvin puhtaalla vedellä. Pesun jälkeen tehdään maalipinnan hionta riittävän karkealla hiomapaperilla. Pölynpoiston jälkeen lattia maalataan kahteen kertaan ohuesti esim. **Tampereen Lakkavalmisteen Poku-nimisellä lattiamaalilla. Maali tilataan puolikiiltävänä. Maalin sävy on Monicolor Nova Y135.** Jalkalistat maalataan samalla tavalla kuin lattiapinnat.

Ikkunapuitteet, karmit ja vuorilaudat

Nykyiset maalipinnat hiotaan himmeiksi. Hiottaessa ei saa kuluttaa profiloitien muotoja. Pohjustus 10% ohennetulla sinkkivalkoisepohjamaalilla. Kolojen ym. vaurioiden kittaus öljysilotteella.

Kittauskohtien hionta ja osittainpohjustus. Pintamaalaus kahteen kertaan ohuesti **Uulatuotteen restaurointiöljymaalilla, värisävy no 850e**. Öljymaalikerrokset on maalattava mahdollisimman ohuina, jotta ne kuivuisivat kunnolla. Maalaamisessa tulee käyttää mieluummin vanhempia, jo kuluneita pienikokoisia tanakoita siveltimiä.

Talossa uudelleen maalattavat ovet

Porstuasta tupaan johtava ovi molemmin puolin.

Tuvasta peräkamariin johtava ovi molemmin puolin.

Tuvasta sivukamariin johtava ovi tuvan puolelta.

Kuistin ja porstuan ovi porstuan puolelta.

Irrallinen maali poistetaan kaapimalla ja pinnat hiotaan kauttaaltaan himmeiksi. Erityistä huumiota kiinnitetään siihen, ettei profiloiteja vahingoiteta irtonaisen maalin kaavinnassa tai hiottaessa.

Hionnan jälkeen pinnat harjataan ja pyyhitään pölystä puhtaiksi. Pohjustus sinkkivalkoisellapohjamaalilla tai ohennetulla Jehulla. Valmiiksimaalaus kahteen kertaan ohuesti Uulan restaurointiöljymaalilla. Värisävyt annettu huoneen ohjeen yhteydessä.

konservaattori Pentti Pietarila

puh. 09 - 4050484

050 - 5937318